ἄλλο. Σὰ νὰ μὴν ὑπῆρχα, ἢ σὰ νὰ φοροῦσα τὸ δαχτυλίδι τοῦ Γύγκ καὶ νὰ γινόμουν ἀόρατος. Ἐγὼ τῶξερα πιὰ κ' ἔπαψα νἄχω χτυποκάρδι. Δὲν μπορῶ ὅμως νὰ ἐξηγήσω ἀκόμα, γιατὶ ἔκανε γιὰ μένα αὐτὴ τὴν ἐξαίρεση! Γιατ' ἤμουν ἐπιμελὴς κ' ἥσυχος; Μὰ κ' ἄλλοι ἦσαν. Γιατὶ μὲ εἶχε μαθητὴ καὶ στὸ σπίτι του καὶ τοῦ πλήρωνα δίδαχτρα; Μὰ κ' ἄλλους εἶχε ἔτσι. Μ' ἀγαποῦσε, μὲ λυπόταν, μὲ σεβόταν; Περίεργο!

Μιὰ φορὰ ὅμως —μιὰ μόνη φορὰ— μ' ἔδειρε καὶ μένα. Πρὶν ἀρχίσῃ τὸ μάθημα, κάμποσα παιδιά, ὄρθια, θορυβοῦσαν. Ἤμουν μαζύ τους. Ὁ Διονυσιάδης μπῆκε ξαφνικά. Τοὺς πῆρε ὅλους σβάρνα. Καὶ μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους καὶ μένα. Ἔ, ἡ ἔκπληξη ποὺ αἰσθάνθηκα τότε, ἦταν πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τὸν πόνο τῆς βέργας στὰ πόδια μου. Τὸ βέβαιο ὅμως εἶνε πὼς δὲν μοῦδωσε παρὰ μερικὲς ψευτοβεργιές, καθὼς μ' ἔφερνε βόλτα ἀπὸ τὸ μπράτσο λέγοντας:

— Καὶ σύ, ἔ; καὶ σύ, υἱέ μου Βροῦτε;

* * *

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ —ἦταν ἀκόμα «διαφεντὴς» στὸ δημοτικὸ— παντρεύτηκε. Πῆρε μιὰ ὄμορφη, μεγαλόσωμη κοπέλλα, μὲ μαῦρα μάτια, ποὺ μᾶς κοίταζαν ὅλους ἀγριωπά· (ἡ «δασκάλα» μας, βλέπετε!). Ἐμεῖς, ποὺ πηγαίναμε καὶ στὸ ἰδιωτικό του, τὴν κουτάζαμε σὰ βασίλισσα, σὰ θεά. Γρήγορα ὅμως τὴν εἴδαμε καὶ μὲ τὴ βέργα στὸ χέρι! "Οταν ἔλειπε ὁ δάσκαλος καὶ κάναμε ἀταξίες, κατέβαινε ἀτ' τὴν κάμαρά της θυμωμένη καὶ μᾶς ἄρχιζε. Μὲ τὴ διαφορὰ πὼς αὐτὴ δὲν ἔδερνε σὰν τὸν ἄντρα της ὁμαδικά, παρὰ μόνο τοὺς ἄταχτους, ποὺ τοὺς ἔβρισκε μὲ μιὰ αὐστηρότατη ἀνάκριση. Καὶ φυσικά, δὲν εἶχε τὴ συνήθεια καὶ τὴ δεξιότητα ἐκεινοῦ. Μιὰ μέρα, δίνοντας μιὰ βεργιὰ σὲ χέρι παιδιοῦ, τοῦ μαύρισε τὸ νύχι. Κ' ἄλλη φορὰ τράβηξε ἑν' αὐτάκι τόσο ἄγαρμπα, ποὺ τὸ ξεκόλλησε.

Λοιπόν, ὅλη τὴν ἑβδομάδα τοῦ γάμου του, ὁ Διονυσιάδης δὲν ἔδειρε παιδί. Ἦταν μιὰ πρόληψη, οἱ νιόγαμποροι νὰ μὴ δέρνουν ὀχτὼ μέρες. Καὶ μπορεῖτε πιὰ νὰ φανταστῆτε τὴ στενοχώρια καὶ τὴ φούρκα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴ βέργα. Νὰ τὴν κρατῇ, καὶ νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὴ μεταχειριστῇ! Νὰ πιάνῃ τὸν ἕναν ἀμελέτητο, νὰ τοῦ μαρτυροῦν τὸν ἄλλο γι' ἀταχτότατο, καὶ νὰ μὴ μπορῇ νὰ τοὺς τσαπίσῃ, παρὰ νὰ σηκώνῃ τοὺς ὤμους του σὰ νἄλεγε: «Τί νὰ σοῦ κάμω; ἤθελα, βλέπεις, νὰ παντρευτῶ!...»

Μιὰ μέρα ὅμως δὲ βάσταξε. Ἕνας μικρὸς Ἀμμιώτης, λιάτης, σγαρίλιος, ἦρθε στὸ μάθημα μισὴ ὥρα ἀργότερα, κουρελιασμένος, λασπωμένος κ' ἀναψοκοκκινισμένος ἀπὸ τὶς τρέλλες ποὺ εἶχε κάνει στὸ δρόμο. Θὰ εἶχε σκεφτεῖ: «Τί θὰ πάθῃ; ὁ δάσκαλος τώρα δὲ δέρνει». Μὰ ὁ δάσκαλος, ὅταν τὸν εἶδε σὲ τέτοια χάλια, θύμωσε τόσο πολύ, ποὺ ξεχάστηκε κ' ὥρμησε νὰ τὸν τελειώσῃ. Θυμήθηκε ὅμως, συγκρατήθηκε καί, ἀφοῦ στάθηκε λίγο σὲ μεγάλη ἀμηχανία, ἐπάτελους σοφίστηκε κάτι μοναδικό: Γύρισε σ' ἕνα μεγάλο μαθητή, μάγγλαρο, καὶ τὸν πρόσταξε:

— Βρὲ σύ! σπάσ' του τὰ μοῦτρα αὐτοινοῦ τοῦ χαϊμένου!

Ὁ μπόγιας —γιατὶ μπόγιας ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ— ἐδίστασε: Τί τοῦκανε τὸ παιδί, γιὰ νὰ τοῦ σπάσῃ τὰ μοῦτρα;....

Ὁ δάσκαλος τὸν παρώρμησε. Κι' ἐκεῖνος ἔδωσε τοῦ παιδιοῦ ἕνα μπάτσο. Ἔπειτα καὶ δεύτερο, δυνατώτερο. Ἔπειτα καὶ τρίτον, ἀκόμα πιὸ δυνατό. Ὅσο ἔδερνε, τόσο γλυκαινόταν. Καὶ μολονότι ὁ δάσκαλος, ἐκείνη τὴν ὥρα, θὰ γλυκαινόταν τὸ ἴδιο, ἀναγκάστηκε νὰ τοῦ πῇ:

— Ἔλα, φτάνει του!

Ὁπωσδήποτε, ὁ ἄνθρωπος εἶχε ξεθυμάνει. Ἄλλωστε πλησίαζε κι' ἡ μέρα ποὺ θὰ ξεθύμαινε στὴν ἐντέλεια. Ὤ, τὸ ξύλο ποὺ ἔπεσε στὰ κακόμοιρα τὰ παιδιά, ἀφοῦ τελείωσε ἡ ἑβδομάδα ἐκείνη τῆς σαρακοστῆς! Ἀληθινά, γιὰ τὸ δάσκαλο, ἡ ἑπομένη ἦταν ἡ πασχαλιάτικη. Τοὺς ἔδωσε νὰ φᾶνε τῆς χρονιᾶς τους. Ξεκόλλησε αὐτιὰ καὶ μαύρισε κ' αὐτὸς νύχια, σὰν τὴ γυναῖκα του....

* * *

Θυμᾶμαι κ' ἄλλα πολλὰ «ἀνέκδοτα» τοῦ Διονυσιάδη. Μ' ὅλη αὐτὴ τὴ σκληρότητα, ἦταν καὶ τόσο γουστόζος!

Μιὰ μέρα, ζύγωσ' ἕνα παιδὶ μὲ τὴ βέργα, στὸ μπροστινὸ θρανίο, καὶ τὸ ρώτησε ἄγρια:

— Γιατὶ δὲν ἦρθες ψὲς τ' ἀπόγεμα;

Κατατρομαγμένο τὸ παιδὶ εἶπε:

— Ἦταν ἄρρωστη ἡ μάννα μου. Πῆγα νὰ τῆς πάρω γιατρικὰ κ' ἄργησα...

— Ψέμματα λές! ἄπλωσ' το!

— Ὄχι! ἀλήθεια, δάσκαλε!

Τὸ παιδὶ ἔκρυψε τὸ χέρι του. Κι' ὁ δάσκαλος τοῦ τ' ἄρπαξε νὰ τοῦ τ' ἀνοίξῃ μὲ τὴ βία.

Τὸ παιδὶ δὲν τοῦ τ' ἄφινε, ἀντιστεκόταν:

— Ἀλήθεια, δάσκαλε! ρώτησε καὶ τὸ Διγενῆ ποὺ μὲ εἶδε στὸ Φαρμακεῖο!

Διγενῆς λεγόταν ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ ποὺ ἦταν τὸ Δημοτικό. Καθόταν κ' αὐτὸς μέσα —γιατὶ τὸ σπίτι ἦταν ἀτέραντο— ἀλλὰ ποῦ νὰ τὸν βρῇ ὁ δάσκαλος ἐκείνη τὴν ὥρα, νὰ τὸν ρωτήσῃ; Ἔπειτα ἦταν τόσο βέβαιος πὼς τὸ παιδὶ τοῦλεγε ψέμματα! Μὰ κ' ἀλήθεια νὰ τοῦλεγε, ἔτσι εὔκολα θ' ἄφινε ἕνα χέρι, ἀφοῦ τδπιασε μιὰ φορὰ γιὰ νὰ τὸ δείρῃ; Καὶ σοφίστηκε πάλι αὐτὸ τὸ ἀμίμητο:

— Διγενῆ! φώναξε δυνατά. Ἔ, Διγενῆ! Ἀλήθεια εἶδες τοῦπον ἐδῶ ψὲς στὸ Φαρμακεῖο;

Καὶ σὲ λίγο, ὁ ἴδιος, μὲ ὑπόκωφη φωνὴ σὰν ἀπὸ μακριά:

— Ψέεεεμματαااα!

Ἀμέσως στὸ παιδί:

— Τὸν ἀκοῦς; Ψέμματα λέει! Ἄπλωσ' το!

Τί νὰ κάμῃ, τί νὰ πῇ πιὰ τὸ παιδί;

Παρέδωσε τὴν ψυχή του καὶ τὸ χέρι του στὸ δάσκαλο.

(Στὸ προσεχὲς τὸ τέλος)

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

ΜΑΣ ΕΡΩΤΟΥΝ

ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΟΥΜΕ

Ἂν ἕνας οἱοσδήποτε μελετητὴς πάει σήμερα στὶς Δημόσιες Βιβλιοθῆκες μας καὶ ζητήσει νὰ τοῦ δώσουν πληροφορίες γιὰ ἕναν ὁποιοδήποτε συγγραφέα καὶ τὸ ἔργο του γενικῶς, γιὰ ἕνα ὁποιοδήποτε φιλολογικὸ ἢ ἱστορικὸ ζήτημα, θὰ τοῦ ἀπαντήσουν ρητῶς πὼς δὲν εἶνε σὲ θέσι νὰ τὸν διαφωτίσουν.

Αὐτὴ εἶνε, δυστυχῶς, ἡ ἀλήθεια.

Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἔχοντας ὑπ' ὄψιν του τὸ «Μπουκέτο», ἀποφάσισε νὰ καθιερώσῃ τὴν τόσο ἐνδιαφέρουσα αὐτὴ στήλη, στὴν ὁποία θὰ δίδωνται παντὸς εἴδους πληροφορίες, φιλολογικές, ἱστορικές, βιβλιογραφικὲς κλπ., κλπ. σ' ὅσους ἀπευθύνουν σχετικὲς ἐρωτήσεις.

Ν. Ζ ά ν ο ν, Ἐνταῦθα. Ἡ πρώτη ἔκδοσις τοῦ «Βερθέρου» τοῦ Γκαῖτε εἰς δύο τόμους, ἔγινε στὴν Ἀθήνα στὰ 1843, μὲ προλόγους, βιογραφικὲς γιὰ τὸν Γκαῖτε καὶ τὸν ἥρωά του πληροφορίες καὶ σημειώσεις ἐκτενέστατες στὸ τέλος. Μεταφραστὴς ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰ. Σεμιτέλλος, ὁ ἴδιος ποὺ σατύριζε ὁ Σουρῆς, γιατί τοῦβαλε κακὸ βαθμὸ ὅταν ἔδινε ἐξετάσεις γιὰ τὸ δίπλωμά του. Τὸ σχῆμα τοῦ βιβλίου 16ον, ἡ σελίδες συνολικῶς 378. Ἡ ἔκδοσις αὐτὴ τοῦ «Βερθέρου» εἶνε ἡ πληρέστερη στὴν Ἑλληνική. Ἀξία λόγου ἔκδοσις εἰκονογραφημένη μὲ τὶς εἰκόνες τοῦ γερμανικοῦ πρωτοτύπου, εἶνε καὶ ἡ δευτέρα κατὰ σειρὰν Ἑλληνική ποὺ κυκλοφόρησε στὰ 1879, μὲ τὸν τίτλο «Τὰ Παθήματα τοῦ Νέου Βερθέρου». Μεταφραστὴς ὁ Παμπούκης, γλῶσσα μικτή. Κατόπιν, στὸν αἰῶνα μας, ἐξέδωκε τὸ «Βέρθερο» ὁ Φέξης κι' ἄλλοι ἐκδόται. Μὰ καλύτερη ἔκδοσις εἶνε ἡ πρώτη.

Γ. Β α σ ι λ ε ι ά δ η ν, Θεσσαλονίκην. Ἡ «Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη» τοῦ Κωνστ. Σάθα δὲν εἶνε ἐξ τόμοι, ἀλλὰ ἑπτά. Συμβαίνει νὰ μὴν βρίσκεται πουθενὰ ὁ ἑβδομος τόμος, γιατὶ μετὰ τὴν ἐκτύπωσί του, στὰ 1877 ἢ 78, ὁ Σάθας εὑρισκόμενος υἐ οἰκονομικὲς στενοχώριες, ἄφησε ὅλα τὰ σώματα στὸν Παρισινὸ ἐκδότη Μεζανέθ, στὸν ὁποῖο χρωστοῦσε. Στὸν ἐκδότη αὐτὸ βρίσκουνται ἀκόμα τὰ σώματα τοῦ ἑβδόμου τόμου τῆς «Μεσαιωνικῆς Βιβλιοθήκης», δηλαδὴ στοὺς ἀπογόνους του, ποὺ διευθύνουν σήμερα τὸν οἶκο του. Οἱ ἐξηνταβελώνηδες αὐτοὶ Παρισινοὶ ἐκδόται δὲν πουλοῦν σὲ κανένα χωριστὰ τὸν ἑβδομο τόμο. Ἐπειδὴ ἔχουν ἀρκετὰ σώματα κι' ἀπ' τοὺς ἄλλους τόμους, ζητὰν 1.500—2.000 δρχ. γιὰ ὅλη τὴ σειρά, ἐκθιαστικώτατα καὶ παληανθρωπικότατα. Σᾶς πληροφοροῦμε ἀκόμα ὅτι τὸ πρῶτο βιβλίο ποὺ ἐξέδωσε ὁ μακαρίτης Σάθας, δὲν εἶνε, ὡς ὑποστηρίζετε, τὸ «Χρονικὸ τοῦ Γαλαξειδιοῦ» (1865), ἀλλὰ τὸ ἑξῆς: «Γνωμικὰ διαφόρων σοφῶν περὶ "Ερωτος»—Ἀθῆναι—1860—16ον —44. Στὸ ἐξώφυλλο τοῦ βιβλιαρίου αὐτοῦ, ὁ Σάθας ἔχει θάλει μονάχα τ' ἀρχικά του στοιχεία: «Κ.Ν.Σ.».

ΩΦΕΛΙΜΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΤΑ ΧΟΡΤΑ ΚΑΙ Η ΑΡΡΩΣΤΕΙΕΣ

Κατὰ τὴ γνώμη ἑνὸς ξένου γιατροῦ, ἀπὸ τὰ χορταρικὰ τὰ σπανάκια συντελοῦν στὴ θεραπεία τῶν ἀσθενειῶν τῶν νεφρῶν, τὰ σταφάγγια καθαρίζουν τὸ αἷμα, τὰ σέλινα γιατρεύουν τοὺς ρευματισμοὺς καὶ τὴ νευραλγία. Ἡ ντομάτες ἐνεργοῦν εὐεργετικὰ στὸ στηκότι, τὰ ἀγγούρια καὶ τὰ μαρούλια εἶνε δροσιστικὰ καὶ καταπραΰνουν τὸ νευρικὸ σύστημα, τὰ κρεμμύδια, τὰ σκόρδα καὶ ἡ ἐλιὲς ἐπιδροῦν ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος. Τὰ κόκκινα κρεμμύδια εἶνε διουρητικὰ καὶ τὰ ἄσπρα, ὅταν τρώγωνται ὠμά, θεραπεύουν τὶς ἀϋπνίες. Ἐπίσης καὶ ἡ σοῦπα ἀπὸ κρεμμύδια θεωρεῖται πρώτης τάξεως τροφὴ γιὰ ὅσους ἔχουν ἀδύνατα τὰ πεπτικὰ ὄργανά τους.

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΣΤΟ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»

ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ

ΑΝΕΜΟΜΑΖΩΜΑΤΑ

(Σελίδες Ἡμερολογίου)

Ὅλη ἡ φιλολογικὴ καὶ θεατρικὴ ζωὴ τῶν τελευταίων εἴκοσι ἐτῶν θὰ παρελάσῃ μέσα στὶς σπαρταριστὲς αὐτὲς σελίδες. Τὰ κουτσομπολιὰ τῶν φιλολογικῶν κύκλων, τὰ μυστήρια τῶν θεατρικῶν παρασκηνίων, τὰ σκανδαλάκια, οἱ ἔρωτες, ἡ φιλοδοξίες, οἱ καυγάδες κλπ. Μὲ δυὸ λόγια μιὰ ζωὴ ταραχώδης, γεμάτη τρικυμίες, ἡ ἴδια ἡ ζωὴ τοῦ συγγραφέως, ποὺ ἀφοῦ τὸν ἔδειραν τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ, ὅταν ὑπηρετοῦσε ὡς ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ στὰ καράβια, ἔξαφνα βρέθηκε στὴ θεατρικὴ καὶ φιλολογικὴ ἀνεμοζάλη.

Ἀπὸ τὴν καμπίνα τοῦ ἀντιτορπιλλικοῦ ἔξαφνα μέσα στὸ καμαρίνι τῆς πρωταγωνιστρίας. Ὕστερα ἀπὸ τὴ θάλασσα ἡ γυναῖκα, ἢ μᾶλλον κάτι περισσότερο, ἡ θεατρίνα, δηλαδὴ ὅλες ἡ γυναῖκες μαζύ, κάθε φράδυ καὶ σὲ ἀλλοιώτικη ὀψι καὶ διαφορετικὴ μορφή. Καὶ ὅλα αὐτὰ σὲ ἀνέκδοτα αὐτοτελῆ, σὲ κάθε φύλλο μας καὶ ἀπὸ ἕνα, γραμμένα μὲ εἰλικρίνεια, μὲ χιοῦμορ, μὲ τύπους ζωντανούς, ποὺ ἔζησαν καὶ ἔδρασαν στὴν Ἑλλάδα τὴν τελευταία εἰκοσαετία.